

ULOGA ZAGREBAČKE BURZE U POSLOVANJU HT D.D.

Zelenika, Mihaela

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:741097>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-25**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

ULOGA ZAGREBAČKE BURZE U
POSLOVANJU HT D.D.

Mentor:

doc. dr. sc. Ana Kundid Novokmet

Studentica:

Mihaela Zelenika

Matični broj: 4131894

Split, rujan, 2016.

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. VAŽNOST BURZE VRIJEDNOSNICA U POSLOVANJU PODUZEĆA: TEORIJSKI ASPEKTI	4
2.1. Pojam i razvoj burzi vrijednosnica	4
2.2. Uloga burzi vrijednosnica u gospodarstvu	5
2.3. Prednosti i nedostaci kotiranja na burzi vrijednosnica	6
3. POVIJEST HRVATSKOG TRŽIŠTA KAPITALA	8
3.1. Hrvatsko tržište kapitala – ključne institucije	8
3.2. Razvoj Zagrebačke burze	10
3.3. Ustroj i poslovanje Zagrebačke burze	10
4. KOTIRANJE HT D.D. NA ZAGREBAČKOJ BURZI	14
4.1. Osnovno o razvoju i poslovanju HT-a	14
4.2. Otvaranje kapitala HT-a.....	14
4.3. Važnost Zagrebačke burze za poslovanje HT-a	25
5. ZAKLJUČAK	26
LITERATURA	27
POPIS TABLICA, GRAFIKONA I SLIKA	28
SAŽETAK	29
SUMMARY	30

1. UVOD

Problem istraživanja u ovom završnom radu je prikazati temeljne funkcije burze vrijednosnica na primjeru poslovanja izabranog poduzeća. Drugim riječima, kako temeljne funkcije burze: privlačenje štednje, otvaranje kapitala, olakšavanje razvitka industrijskih grupa i barometar gospodarstva utječu na poslovanje konkretnog poduzeća.

Cilj završnog rada je donijeti zaključke o utjecaju Zagrebačke burze na poslovanje i razvoj kotirajućeg poduzeća.

Metode istraživanja koje se koriste u završnom radu su metode kojima će se razlučiti osnovni teorijski pojmovi. Korištene su analiza i sinteza, metode za donošenje relevantnih zaključaka, indukcija i dedukcija te deskriptivna metoda za objašnjavanje pojedinačnih pojmova, zatim kompilacija, klasifikacija ili podjela po određenim kriterijima te studija slučaja.

U radu se koristi domaća literatura i znanstveni časopisi, a dobar dio istraživanja obavljen je putem Interneta koji služi za pronalaženje relevantnih podataka. Od najveće su pomoći bile stranice društva Zagrebačka burza d.d. gdje se nalaze osnovni podaci o poduzeću kao i financijski izvještaji poduzeća. Osim stranice ZSE veliku važnost pri istraživanju omogućila je i službena stranica izabranog poduzeća HT d.d., dok su se za dodatne informacije koristile stranice hrvatskih poslovnih portala (Poslovni dnevnik, Limun, Moj novac, itd.)

Rad je podijeljen u pet cjelina, uključujući uvod u kojem se definira problem i ciljevi rada te metode koje su se koristile.

Nakon uvoda, u drugoj cjelini definira se važnost burze vrijednosnica u poslovanju poduzeća. Treća cjelina rezervirana je za povijest hrvatskog tržišta kapitala, a u četvrtoj se analizira kotiranje HT d.d. na Zagrebačkoj burzi.

U posljednjem, petom dijelu, prikazan je zaključak o utjecaju Zagrebačke burze na poslovanje HT d.d.

Na kraju rada navedena je literatura te popis svih tablica, grafova i slika izloženih u radu.

2. VAŽNOST BURZE VRIJEDNOSNICA U POSLOVANJU PODUZEĆA: TEORIJSKI ASPEKTI

2.1. Pojam i razvoj burzi vrijednosnica

„Burza je trgovačka ustanova, odnosno organizirano i javno tržište na kojem se trguje standardiziranom robom, uslugama, domaćom i stranom valutom što je sve pobrojano u statutu i pravilima o trgovanju burze. Trgovanje se odvija u točno određeno vrijeme i po unaprijed propisanim postupcima.“¹

Prema Đurđević, mjesto definicije burze razvijalo se od tržnice do globalne elektronske mreže. U početku se trgovalo na otvorenim prostorima, gradskim trgovima, a danas u posebno određenim zgradama. Razvijene burze počele su se povezivati u kompjuterske mreže kako bi svojim članovima omogućile bolje i povoljnije uvjete trgovanja.

Da bi se moglo trgovati na burzi potrebna je standardizacija i tipizacija. Standardizaciji su podložni sirovine i proizvodi prvog stupnja obrade. Finalnim proizvodima nije moguće trgovati jer nisu homogeni. Osim proizvodima prvog stupnja na burzama se trguje i novcem i novčanim derivatima koji su sami po sebi standardizirani.

Na burzama se trguje po unaprijed utvrđenim pravilima. U prošlosti se na burzama trgovalo na „danu riječ“, svi su se trgovci poznavali i vjerovali jedni drugima. Danas se „dana riječ“ zamjenjuje mnogobrojnim pravilima i uzancama koji svaki sudionik treba prihvatiti ukoliko želi trgovati na burzi. Pravila se odnose na trgovanje, sudionike u trgovanju, postupke prikupljanja ponude i potražnje, izdavanje naloga, predmet trgovanja, način trgovanja, vrijeme trgovanja te mnoga druga pravila.

U burzovnoj trgovini mogu sudjelovati samo ovlaštena lica. Broker je član burze ili drugog organiziranog tržišta koji izvršava naloge kupnje ili prodaje predmeta trgovanja za proviziju. Diler je specijalist za kupoprodaju. On obavlja poslove za svoj račun, a kao trgovac na malo posreduje za klijente prodajući im ili kupujući od njih određene predmete trgovanja.²

¹ Alajbeg D., Bubaš Z.: Vodič kroz hrvatsko tržište kapitala, Institut za javne financije, Zagreb, 2001., str. 13.

² Đurđević S., Dumančić Lj., Tolušić M.: Dioničarsko gospodarstvo, Zagreb, 2006.

„Burza svojim članovima osigurava mjesto za trgovanje i samo članovi burze mogu tamo trgovati. Većina mjesta su mjesta ovlaštenih brokera, koja su uglavnom u vlasništvu velikih univerzalnih brokerskih kuća. Mjesta daju pravo poduzeću da stave jednog od svojih brokera na parket burze gdje on ili ona mogu obavljati trgovanje.“³

2.2. Uloga burzi vrijednosnica u gospodarstvu

Uloga burzi vrijednosnica u gospodarstvu jedne zemlje ogleda se u nekoliko ključnih funkcija i to:

- prikupljanje kapitala za poslovanje – primarnom emisijom dionica i drugih vrijednosnih papira poduzeća mogu prikupiti potreban kapital,
- mobiliziranje sredstava za štednju u sredstva za investicije – ulagači sredstva investiraju u gospodarstvo tako što novac ulažu u kupnju dionica,
- omogućavanje rasta kompanijama – kompanije kupnjom dionica drugih kompanija rastu i razvijaju se,
- podjela profita – ukoliko poduzeće posluje pozitivno ono svojim dioničarima može isplatiti dividende,
- korporativno upravljanje – s obzirom na više vlasnika vodstvo kompanije trebalo bi poslovati kvalitetnije,
- otvaranje mogućnosti malim investitorima – ulaganjem u dionice ulagači mogu ostvariti velike zarade,
- financiranje državnih tijela – ukoliko država ima potrebu ulagati novac u investicije ili pokrivanje zaduživanja ona može izdavati obveznice,
- uloga barometra gospodarstva – slika stanja na burzi vrijednosnih papira pokazuje i stanje u gospodarstvu pojedine države.⁴

Burza vrijednosnica je mjesto na kojem se susreću ponuda i potražnja vrijednosnih papira, te svi sudionici mogu trgovati pod jednakim uvjetima i nema privilegiranih. Vodi se računa da se sve odvija po pravilima, jednaka je dostupnost podataka za sve sudionike bilo da se radi o podacima o vrijednosnim papirima ili o trenutnoj ponudi i potražnji. Povećanje

³ Bodie Z., Kane A., Marcus A.J.: Počela ulaganja, IV. Izdanje, 2004., str. 67.

⁴ https://hr.wikipedia.org/wiki/Burza_vrijednosnih_papira (15.09.2016.)

transparentnosti, smanjenje troškova transakcija i veća učinkovitost jedni su od najvažnijih ciljeva burzi vrijednosnica.⁵

2.3. Prednosti i nedostaci kotiranja na burzi vrijednosnica

„Suočavanjem ponude i potražnje temeljem pristiglih naloga kupnje i prodaje, na burzama se uspostavlja tečaj za svaku vrijednosnicu, što se naziva kotiranjem. Koristi se više tehnika: u prvu skupinu spadaju metode kotiranja pomoću burzovnih naloga dok se druga obavlja pomoću cijena, a kotacija izvikivanjem iziskuje nazočnost predstavnika burzovnih posrednika na točno određenom mjestu.“⁶

Prema Foley, kotiranje je uvrštavanje vrijednosnih papira u burzovni promet i utvrđivanje njihova službenoga tečaja. Kotiranje znači da se nekom dionicom trguje na burzi vrijednosnica.

Prednosti kotiranja na burzi vrijednosnica su:

- **MOGUĆNOST BRŽEG RASTA** – koristeći vanjske izvore kapitala poduzeću je osiguran brži rast te mu je sposobnost nabavljanja dodatnog kapitala puno lakša u odnosu na poduzeća koja ne kotiraju na burzi.
- **POLOŽAJ** – uvrštavanjem vrijednosnih papira na burzu vrijednosnica poduzeću su omogućeni povoljniji uvjeti za dobivanje bankovnih kredita. Kotacija pomaže i reklamiranju te predstavljanju poduzeća javnosti. Veliko poduzeće koje kotira na burzi također može koristiti međunarodne izvore kapitala posudbom ili emisijom trajnog kapitala u drugim zemljama.
- **FLEKSIBILNOST** – raspoloživost financiranja kroz burzu dozvoljava poduzeću fleksibilniju kapitalnu strukturu.
- **REALIZACIJA IMOVINE** – vlasnici poduzeća mogu, prodajom dionica, koristiti burzu kako bi realizirali dio svoje imovine.

⁵ <http://www.moj-bankar.hr/Kazalo/B/Burza-vrijedonosnica> (15.09.2016.)

⁶ Pojatina D., Tržište kapitala, Split, 2000., str. 111.- 112.

Nedostaci kotiranja na burzi vrijednosnica su:

- IZLOŽENOST JAVNOSTI – poduzeća koja kotiraju na burzi imaju obvezu objavljivati informacije o poduzeću, a to predstavlja dodatne troškove u obliku prikupljanja informacija i revizije.
- PRITISAK INVESTITORA – pritisak investitora može predstavljati sputavanje menadžera u odlukama.
- STJECANJE – postoji opasnost u prednosti koju daje sposobnost rasta putem stjecanja poduzeća: i samo je to poduzeće ranjivo prema prijetnji preuzimanja.
- ODAVANJE POVJERLJIVIH INFORMACIJA – ovo je praksa iskorištavanja privilegirane informacije da bi se postigla prednost kod kasnijih promjena cijena dionica.⁷

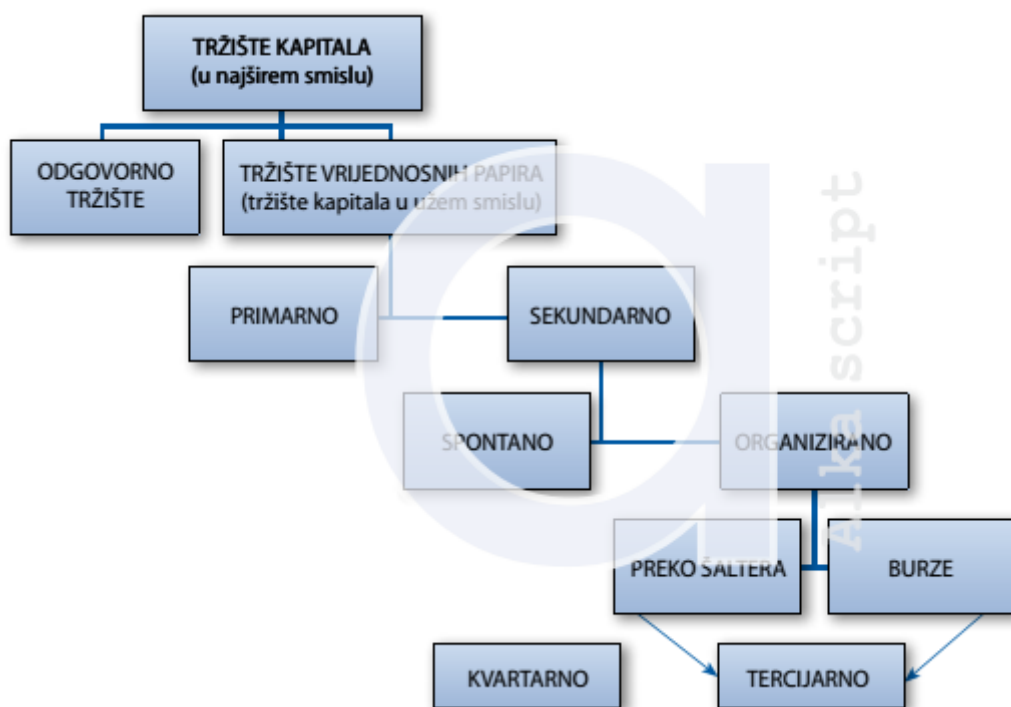
⁷ Foley B.J., Tržišta kapitala, 2. izdanje, Zagreb, 1998.

3. POVIJEST HRVATSKOG TRŽIŠTA KAPITALA

3.1. Hrvatsko tržište kapitala – ključne institucije

„Tržište kapitala financijsko je tržište na kojem se trguje financijskim instrumentima, i to u prvom redu dionicama i obveznicama, ali i ostalim prenosivim vrijednosnim papirima i izvedenicama.“⁸

Struktura tržišta kapitala vidljiva je iz slike 1.

Slika 1: Struktura tržišta kapitala

Izvor: Orsag S., Dedi L., (2014.): Tržište kapitala, Zagreb (19.09.2016.)

Prema Gašparović, tržište kapitala u Hrvatskoj počinje djelovati osnivanjem Zagrebačke burze 1991. godine, a jedinstveno nacionalno tržište stvoreno je kasnije spajanjem Varaždinske i Zagrebačke burze. Varaždinska burza je pripojena Zagrebačkoj burzi i tim činom 2007. godine prestaje postojati. Tako Zagrebačka burza postaje jedino mjesto trgovine vrijednosnim papirima u Republici Hrvatskoj, čime je napokon završen dugo pripreman proces konsolidacije hrvatskog tržišta kapitala i stvoreni uvjeti za njegov daljnji uspješan razvoj. Institucije koje djeluju na tržištu kapitala RH se dijele na regulatorne i uslužne te na

⁸ http://www.hanfa.hr/getfile/40143/Hanfa_GI_hrvatski_2012.pdf (15.09.2016.)

ostale institucije. U regulatorne i uslužne institucije spadaju SKDD i HANFA čija je zadaća priprema potrebne infrastrukture za efikasno djelovanje tržišta kapitala. U ostale institucije spadaju posrednici poput investicijskih banaka, brokera te brokerskih društava te institucionalni investitori među koje spadaju investicijski fondovi, mirovinski fondovi te osiguravajuća društva koji su najviše zaslužni za razvoj tržišta kapitala.

Institucije tržišta kapitala u najužem smislu su:

- Središnje klirinško depozitarno društvo (SKDD),
- Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (HANFA),
- Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja.⁹

„SKDD d.d. (Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.) je osnovano 1997. godine. SKDD je središnji depozitorij nematerijaliziranih vrijednosnih papira izdanih u Republici Hrvatskoj, sustav poravnanja i namire transakcija vrijednosnim papirima, te Nacionalna agencija za dodjeljivanje ISIN i CFI oznaka za vrijednosne papire izdane u Republici Hrvatskoj.“¹⁰

Prema Orsag i Dedi, usluge koje SKDD pruža podijeljene su u tri zasebne kategorije:

1. usluge depozitorija,
2. usluge poravnanja i namire i
3. ostale usluge.¹¹

Prema podacima sa službenih stranica HANFA-e, Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga je nadzorno tijelo koje nadzire financijska tržišta, financijske usluge te pravne i fizičke osobe koje te usluge pružaju. Temeljni ciljevi HANFA-e su promicanje i očuvanje stabilnosti financijskog sustava i nadzor zakonitosti poslovanja subjekata nadzora.¹²

Prema službenim stranicama Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, ona je osnovana 1995. godine, a započela je s radom početkom 1997. godine. Obavlja poslove u okviru djelokruga i nadležnosti određenih Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja.

⁹ Gašparović A., Tržište kapitala u Republici Hrvatskoj, zakonodavni i institucionalni okvir, Sinergija, Zagreb lipanj 2001.

¹⁰ <http://www.skdd.hr/portal/f?p=100:7:0::NO> (15.09.2016.)

¹¹ Orsag S., Dedi L., Tržište kapitala, Zagreb, 2014.

¹² <http://www.hanfa.hr/HR/nav/58/o-nama.html> (15.09.2016.)

Cilj zaštite tržišnog natjecanja je u stvaranju koristi za potrošače i jednakih uvjeta za sve poduzetnike na tržištu. Jedna od najvažnijih zadaća je promicati kulturu tržišnog natjecanja, uočavati ograničenja koja se odnose na tržišno natjecanje. Tržišno natjecanje u konačnici pogoduje svima: potrošačima, poduzetnicima i gospodarstvu u cjelini. Osigurava bolju ponudu i kvalitetu i niže cijene proizvoda i usluga, potiče inovacije i utječe na gospodarski rast.¹³

3.2. Razvoj Zagrebačke burze

Prema informacijama sa službene stranice Zagrebačke burze, ona je osnovana 1991. godine i u početku se trgovalo na velikim dražbama na Ksaveru. Utemeljilo ju je 25 banaka i 2 osiguravajuća društva. S vremenom se takav oblik trgovanja napušta i 1994. godine uvodi se elektronički trgovinski sustav koji je najviše predstavljao olakšanje za brokere koji su poslove mogli obavljati iz ureda putem računala. U prvih pet godina, dakle od 1995. do 2000. godine vrijednost Zagrebačke burze je narasla gotovo 10 puta (982,6%). Iz tog podatka najbolje se vidi koliko se brzo dioničarstvo i burzovno trgovanje razvijalo u Hrvatskoj.¹⁴

3.3. Ustroj i poslovanje Zagrebačke burze

Prema informacijama sa službenih stranica Zagrebačke burze, trgovina vrijednosnim papirima na Zagrebačkoj burzi odvija se putem elektroničkog trgovinskog sustava. Prodaja se vrši izravno iz ureda te se transakcije zaključuju s ostalim brokerima. Dakle, trgovina teče putem elektronički povezanih trgovaca. Svi brokeri članovi imaju pristup trgovinskom sustavu u realnom vremenu. Rezultati trgovine i dnevne cijene dionica dostupni su svim zainteresiranim putem dnevnog tiska, specijaliziranih kuća za distribuciju financijskih informacija kao i na burzinim internetskim stranicama te pomoću specijaliziranog sustava za distribuciju burzovnih informacija ZSE Monitor (slika 2.).

¹³ <http://www.aztn.hr/o-nama/> (15.09.2016.)

¹⁴ <http://zse.hr/default.aspx?id=121> (15.09.2016.)

The Zagreb Stock Exchange - Trading Monitor

Program Vrijednosnice Pomoć

ZAGREBAČKA BURZA
THE ZAGREB STOCK EXCHANGE

Trgovanje: **OTVORENO**
Br. trans.: 276

CROBEX®: **2.221,67 (0,01%)**
CROBEX10®: **1.182,40 (-0,01%)**
CROBIS®: **96,43 (0,00%)**

Ukupni promet: **68.337.464,85**
Redovni promet: **65.151.764,85**
Blok promet: **3.185.700,00**
OTC promet: **1.477.000,00**

Oznaka	Trž.	Seg.	Sekt.	Promje.	Refere.	Indikativna	Kupnja	Kol. Kupnja	Prodaja	Kol. Prodaja
...	RM	RT	F	0,00%	1.418,58		1.418,56	13.601	1.470,00	991
...	RM	RT	CH	0,00%	3.000,51		3.000,53	1.765	3.500,00	74
...	RM	RT	R		3.120,00	3.120,03	3.120,06	25.019	3.119,99	5.108
...	RM	RT	I	4,88%	68,64	79,50	79,50	6.647	72,10	4.784
...	RM	RT	CI		180,00	169,99	179,98	5.105	150,00	1.806
...	RM	ST	K	0,00%	5.497,81		5.465,00	28	5.497,79	1.681
...	MTF	DMTF	CA		2.300,00	2.300,02	2.300,02	5.376	2.299,98	3.500
...	RM	ST	CD		4.191,20		1.706,01	30	4.000,00	573
...	RM	RT	H	0,00%	616,43		616,43	1.237	623,00	3.681
...	RM	RT	K	0,01%	569,73		569,81	1.464	581,90	1.983
...	RM	RT	MA	0,01%	251,95		251,97	13.823	352,88	42.452

Slika 2: ZSE Monitor

Izvor: <http://zse.hr/default.aspx?id=36867> (19.09.2016.)

ZSE Monitor sustav je za distribuciju burzovnih informacija u realnom vremenu putem interneta. Korisniku omogućava pristup informacijama o ukupnom trgovanju i uvid u trenutačno kretanje cijena on-line. Namijenjen je svima koji žele brzu, pouzdanu i vjerodostojnu informaciju o trenutačnom stanju i cijenama na Zagrebačkoj burzi.

Na Zagrebačkoj burzi postoje dva dionička indeksa, CROBEX i CROBEX10 te obveznički indeks CROBIS.

Burzovni indeksi služe za procjenu tržišnih kretanja kroz određeni vremenski period. Oni pružaju informacije potencijalnim investitorima, djelatnicima burze, financijskim stručnjacima i javnosti o kretanjima na tržištu kapitala.

CROBEX je službeni indeks Zagrebačke burze kojim se prati kretanje cijena dionica na toj burzi. Njegova bazna vrijednost je 1000. U sastav CROBEX-a u obzir dolaze samo dionice kojima se trgovalo više od 90% ukupnog broja trgovinskih dana u promatranom šestomjesečnom razdoblju. Sastav indeksa CROBEX-a vidljiv je iz slike 3.

Simbol	Izdavatelj	Broj dionica	Zadnja cijena	Datum zadnje trgovine	Tržišna kapitalizacija	Težina
ADPL-R-A	AD Plastik d.d.	2.729.730	125,40	19.9.2016	342.308.142,00	2,42%
ADRS-P-A	Adris grupa d.d.	3.334.683	424,90	19.9.2016	1.416.906.806,70	10,00%
ARNT-R-A	Arenaturist d. d.	763.875	427,00	19.9.2016	326.174.625,00	2,30%
ATGR-R-A	Atlantic Grupa d.d.	1.500.435	857,00	19.9.2016	1.285.872.795,00	9,07%
ATPL-R-A	Atlantska plovidba d.d.	1.046.640	182,99	19.9.2016	191.524.653,60	1,35%
BLJE-R-A	Belje d.d. Darda	3.696.969	24,68	19.9.2016	91.241.194,92	0,64%
DDJH-R-A	Đuro Đaković Holding d.d.	3.038.674	48,44	19.9.2016	147.193.368,56	1,04%
DLKV-R-A	Dalekovod d.d.	9.887.722	13,18	19.9.2016	130.320.175,96	0,92%
ERNT-R-A	Ericsson Nikola Tesla d.d.	732.408	1.150,00	19.9.2016	842.269.200,00	5,94%
HIMR-R-A	Imperial d.d.	349.720	780,00	19.9.2016	272.781.600,00	1,93%
HT-R-A	HT d.d.	8.700.753	160,90	19.9.2016	1.399.951.157,70	9,88%
INGR-R-A	Ingra d.d.	12.867.940	2,69	19.9.2016	34.614.758,80	0,24%
KOEL-R-A	Končar - Elektroindustrija d.d.	2.134.147	663,00	19.9.2016	1.414.939.461,00	9,99%
KRAS-R-A	Kraš d.d.	755.492	525,00	19.9.2016	396.633.300,00	2,80%
LEDO-R-A	Ledo d.d.	132.820	10.645,00	16.9.2016	1.413.868.900,00	9,96%
LKPC-R-A	Luka Ploče d.d.	296.077	570,00	19.9.2016	168.763.890,00	1,19%
LKR1-R-A	LUKA RIJEKA d.d.	6.740.238	47,10	19.9.2016	317.465.209,80	2,24%
OPTE-R-A	OT-OPTIMA TELEKOM d.d.	28.600.564	2,79	19.9.2016	79.795.573,56	0,56%
PODR-R-A	Podravka d.d.	3.927.314	362,99	19.9.2016	1.425.575.708,86	10,06%
RIVP-R-A	VALAMAR RIVIERA d.d.	46.631.673	30,20	19.9.2016	1.408.276.524,60	9,94%
SUNH-R-A	Sunčani Hvar d.d.	1.941.879	23,36	19.9.2016	45.362.293,44	0,32%
TPNG-R-A	TANKERSKA NEXT GENERATION d.d.	4.366.673	76,75	19.9.2016	335.142.152,75	2,37%
ULPL-R-A	Uljani Plovidba d.d.	493.000	125,00	19.9.2016	61.625.000,00	0,43%
VART-R-1	Varteks d.d.	1.221.444	17,01	19.9.2016	20.776.782,44	0,15%
ZABA-R-A	Zagrebačka banka d.d.	12.809.878	46,89	19.9.2016	600.645.801,42	4,24%

Slika 3: Sastav indeksa CROBEX

Izvor: <http://zse.hr/default.aspx?id=44101&index=CROBEX> (19.09.2016.)

U CROBEX10 uključuje se 10 dionica iz sastava indeksa CROBEX s najvećom free-float tržišnom kapitalizacijom i prometom (slika 4.).

Simbol	Izdavatelj	Broj dionica	Zadnja cijena	Datum zadnje trgovine	Tržišna kapitalizacija	Težina
ADRS-P-A	Adris grupa d.d.	6.444.895	424,90	19.9.2016	2.738.435.885,50	15,13%
ATGR-R-A	Atlantic Grupa d.d.	1.333.720	857,00	19.9.2016	1.142.998.040,00	6,31%
ERNT-R-A	Ericsson Nikola Tesla d.d.	732.408	1.150,00	19.9.2016	842.269.200,00	4,65%
HT-R-A	HT d.d.	22.317.713	160,90	19.9.2016	3.590.920.021,70	19,84%
INA-R-A	INA d.d.	700.000	3.100,00	19.9.2016	2.170.000.000,00	11,99%
KOEL-R-A	Končar - Elektroindustrija d.d.	2.057.695	663,00	19.9.2016	1.364.251.785,00	7,54%
KRAS-R-A	Kraš d.d.	686.811	525,00	19.9.2016	360.575.775,00	1,99%
LEDO-R-A	Ledo d.d.	156.960	10.645,00	16.9.2016	1.670.839.200,00	9,23%
PODR-R-A	Podravka d.d.	5.340.002	362,99	19.9.2016	1.938.367.325,98	10,71%
RIVP-R-A	VALAMAR RIVIERA d.d.	75.616.525	30,20	19.9.2016	2.283.619.055,00	12,62%

Slika 4: Sastav indeksa CROBEX10

Izvor: <http://zse.hr/default.aspx?id=44101&index=CROBEX10> (19.09.2016.)

CROBIS je indeks koji prati kretanje cijena obveznica na Zagrebačkoj burzi. Bazna vrijednost postavljena je na 100 bodova. CROBIS® je cjenovni indeks vagan na osnovu tržišne kapitalizacije, pri čemu težina pojedine obveznice u indeksu ne može prijeći 35%.¹⁵

¹⁵ <http://zse.hr/default.aspx?id=26> (19.09.2016.)

4. KOTIRANJE HT D.D. NA ZAGREBAČKOJ BURZI

4.1. Osnovno o razvoju i poslovanju HT-a

Prema podacima sa službene stranice Hrvatskog Telekoma, kompanija je osnovana 1999. godine razdvajanjem HPT-a Hrvatske pošte i telekomunikacija na HP- Hrvatsku poštu d.d. i HT- Hrvatske telekomunikacije. Članice HT grupe su: Iskon Internet d.d., Combis, E-tours d.o.o., OT - Optima Telekom d.o.o. i KDS d.o.o.

Glavna djelatnost Hrvatskog Telekoma d.d. je: pružanje elektroničkih komunikacijskih usluga te projektiranje i izgradnja elektroničkih komunikacijskih mreža na području Republike Hrvatske. Uz usluge nepokretne telefonije također pruža internetske usluge, usluge prijenosa podataka te usluge pokretnih telefonskih mreža.

Ono što garantira daljnji rast i razvoj potencijala HT-a su vlastiti ljudski i stručni potencijali, niska razina zaduženosti te razvijena tehnološka infrastruktura. HT je bio i ostaje jedan od najvažnijih pokretača razvoja hrvatskog gospodarstva. Strategija HT-a temelji se na kvaliteti usluga, zadovoljstvu korisnika i daljnjem razvoju širokopojasnog pristupa.

Kompanija je organizirana u nekoliko funkcionalnih jedinica koje joj omogućuju fleksibilnost i efikasnost te potpunu posvećenost korisnicima a to su: poslovne jedinice za privatne i poslovne korisnike, funkcije podrške i upravljanja, tehničke funkcije i funkcije za korisničko iskustvo.¹⁶

4.2. Otvaranje kapitala HT-a

Prema podacima sa službene stranice Hrvatskog Telekoma, u listopadu 2007. godine počelo je trgovanje dionicama T-HT-a. Dionice T-HT-a kupilo je više od 358 tisuća hrvatskih državljana. Njima se na Zagrebačkoj burzi trguje pod simbolom HT-R-A, a istodobno je počelo i trgovanje T-HT-ovim GDR-ovima na Londonskoj burzi. Temeljni kapital Hrvatskog Telekoma d.d. iznosi 9.822.853.500,00 kuna te je podijeljen na 81.888.535 dionica bez nominalnog iznosa.

¹⁶ <http://www.t.ht.hr/> (15.09.2016.)

15.09.2016. Vrijednosnica HT-R-A - Zagrebačka burza

Moja burza O Burzi Investitori Akademija Konferencije i događanja Kontakt Pretraživanje ...

Vrijednosnica HT-R-A ispis

O vrijednosnici Grafovi Izvještaji Novosti Povijesni podaci Izdavatelj Segment promatranja **Top dioničari**

Redni broj	Vlasnik (nositelj računa / Suovlaštenik (imatelj) VP	Postotak udjela
1.	DEUTSCHE TELEKOM EUROPE B.V.	51,00
2.	ADDIKO BANK D.D./RAIFFEISEN OMF KATEGORIJE B - Skrbnički račun	8,78
3.	SOCIETE GENERALE-SPLITSKA BANKA D.D. - Skrbnički račun	6,66
4.	SOCIETE GENERALE-SPLITSKA BANKA D.D./AZ OMF KATEGORIJE B - Skrbnički račun	2,24
5.	ADDIKO BANK D.D./FBZ CO OMF - KATEGORIJA B - Skrbnički račun	1,72
6.	ERSTE & STEIERMARKISCHE BANK D.D.	1,71
7.	ZAGREBAČKA BANKA D.D. - Skrbnički račun	1,48
8.	CEREPUBLIKA HRVATSKA	1,17
9.	ZAGREBAČKA BANKA D.D. - Skrbnički račun	1,12
10.	FBZ D.D. - Skrbnički račun	1,09

Prikazani su podaci za prethodni trgovinski dan. Podaci preuzeti sa www.skdd.hr

Slika 5: Prikaz top dioničara HT-a

Izvor: <http://zse.hr/?id=10006&dionica=HT-R-A> (15.09.2016.)

Većinski vlasnik Hrvatskog Telekom d.d. je Deutsche Telekom Europe B.V. s udjelom od 51%. Slijede Adikko Bank d.d. sa 8,78% i Societe Generale – Splitska banka d.d. sa 6,66%, dok su ostali s malim udjelom ispod ili oko 2%.

Dionice Hrvatskog Telekom uključene su u usluge depozitorija Središnjeg klirinškog depozitarnog društva u srpnju 2002. godine.

Na temelju poslovnih rezultata i izuzetno dobrog financijskog stanja kompanije, u **2007.** godini Uprava i Nadzorni odbor predložili su dividendu od 29,56 kuna po dionici, što predstavlja omjer isplate dividende u odnosu na neto dobit ostvarenu u 2007. godini od 100%.¹⁷

¹⁷ <http://www.t.ht.hr/> (15.09.2016.)

Grafikon		Podaci o trgovanju						
od: 01.10.2007.		Do: 31.10.2007.						
PODACI O TRGOVANJU								
Datum	Početna	Najviša	Najniža	Zadnja	Promjena		Količina	Promet
31.10.2007.	367,00	372,00	365,11	368,00	0,40	0,11% ▲	61.937	22.875.618,85
30.10.2007.	370,00	372,99	362,00	367,60	-2,52	-0,68% ▼	54.987	20.220.406,7
29.10.2007.	380,00	380,00	370,12	370,12	-8,90	-2,35% ▼	56.110	21.014.120,26
26.10.2007.	381,18	383,00	379,01	379,02	-3,83	-1,00% ▼	63.257	24.101.705,42
25.10.2007.	382,00	384,65	381,13	382,85	-0,16	-0,04% ▼	72.783	27.847.714,12
24.10.2007.	385,00	386,00	380,50	383,01	-2,36	-0,61% ▼	53.671	20.569.538,44
23.10.2007.	384,07	390,00	384,00	385,37	0,35	0,09% ▲	71.106	27.562.175,47
22.10.2007.	390,00	390,00	384,02	385,02	-12,98	-3,26% ▼	40.599	15.686.768,02
19.10.2007.	388,00	399,00	386,53	398,00	9,00	2,31% ▲	158.192	61.981.629,94
18.10.2007.	388,00	392,48	387,03	389,00	0,00	0,00% ●	76.582	29.881.397,71
17.10.2007.	389,00	390,00	386,01	389,00	-0,01	0,00% ▼	57.927	22.483.058,72
16.10.2007.	396,00	397,00	388,00	389,01	-6,99	-1,77% ▼	96.940	38.059.090,49
15.10.2007.	390,15	400,00	390,15	396,00	5,85	1,50% ▲	165.090	65.622.495,11
12.10.2007.	388,00	392,00	387,05	390,15	5,10	1,32% ▲	172.252	67.129.052,88
11.10.2007.	373,00	390,00	373,00	385,05	12,05	3,23% ▲	196.766	75.433.589,98
10.10.2007.	363,50	375,00	363,02	373,00	6,50	1,77% ▲	194.668	71.444.809,27
09.10.2007.	370,00	372,00	358,00	366,50	-13,50	-3,55% ▼	134.589	48.339.374,34
05.10.2007.	402,00	419,00	370,02	380,00	0,00	0,00% ●	609.831	237.888.135,8

Slika 6: Prikaz trgovanja dionicama HT-a u razdoblju 01.10.2007. - 31.10.2007.

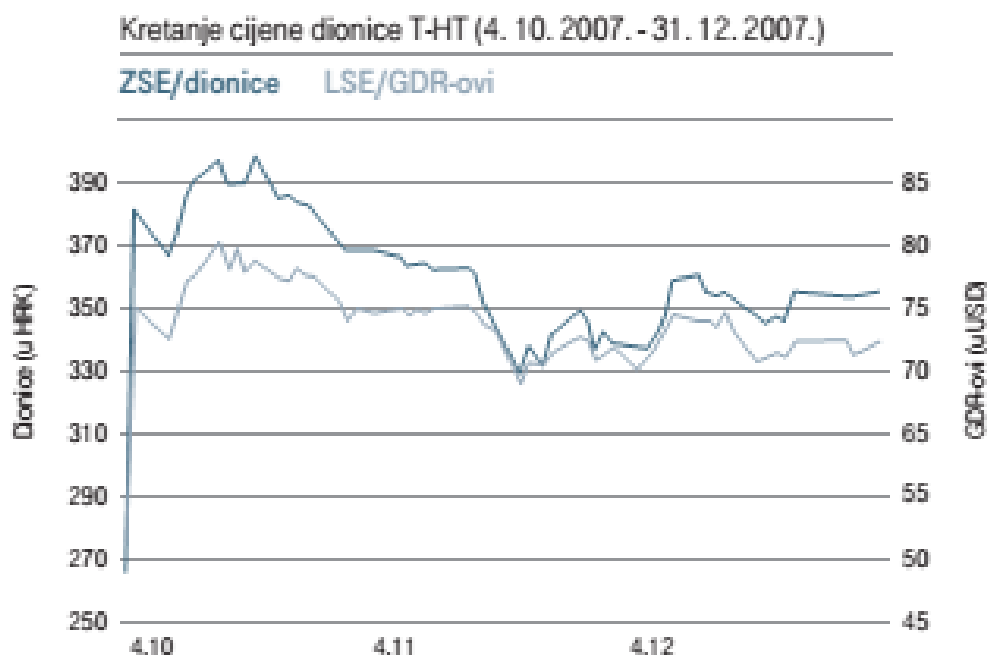
Izvor: <http://www.t.ht.hr/odnosi-s-investitorima/dionice/#section-nav> (15.09.2016.)

Prema podacima Zagrebačke burze, prvi dan trgovanja obilježen je vrlo velikim volumenima: u odnosu na cijenu iz ponude od 265 kuna, dan je zatvoren s porastom cijene dionice od 43%, čime je ista dosegla razinu od 380 kuna (s najvišom razinom dana kao i cijelog perioda od 419 kuna).¹⁸

„T-HT dionica je završila godinu na ZSE na razini od 354 kuna dok su najviša i najniža cijena perioda iznosile 398 kuna odnosno 330 kuna (graf 1.). Na dan 31. prosinca 2007. godine tržišna kapitalizacija T-HT-a dosegla je oko 29 milijardi kuna odnosno oko 4 milijarde eura.“¹⁹

¹⁸ <http://zse.hr/default.aspx?id=10006&dionica=HT-R-A> (15.09.2016.)

¹⁹ <http://www.t.ht.hr/odnosi-s-investitorima/financijska-izvjesca/#section-nav> (15.09.2016.)

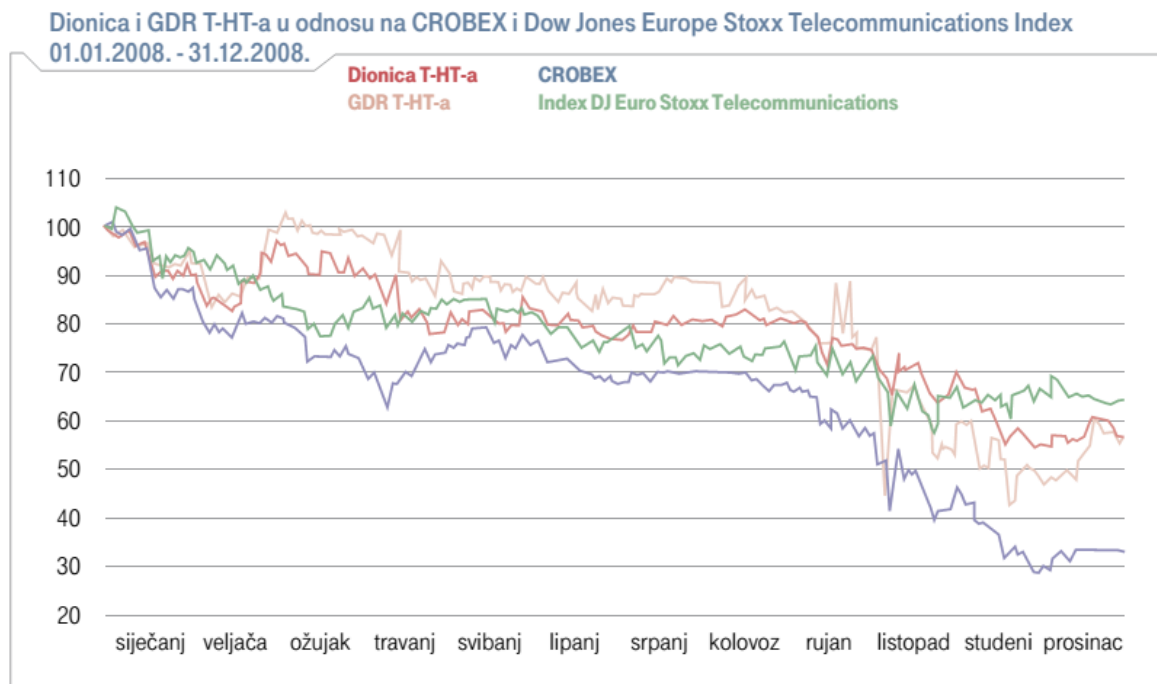

Graf 1: Kretanje cijene dionice T-HT u razdoblju 4.10.2007. -31.12.2007.

Izvor: <http://www.t.ht.hr/odnosi-s-investitorima/financijska-izvjesca/#section-nav> (25.08.2016.)

„Godina **2008.** bila je godina iznimno nepovoljnih gospodarskih prilika na globalnoj razini što se značajno odrazilo na svjetsko tržište kapitala. Indeks Zagrebačke burze, CROBEX, u 2008. izgubio je 67,13% svoje vrijednosti. T-HT nije bio imun na ovu krizu, njegova dionica je pala 43,5% u 2008. godini.“ Graf 2 prikazuje kretanje T-HT-ovih dionica i GDR-ova u usporedbi sa CROBEX-om i indeksom Dow Jones Euro Stoxx Telecommunications koji predstavlja vodeći indeks u sektoru telekomunikacija.²⁰

²⁰ <http://www.t.ht.hr/odnosi-s-investitorima/dionice/#section-nav> (25.08.2016.)

Graf 2: Dionica i GDR T-HT-a u odnosu na CROBEX i Dow Jones Europe Stoxx Telecommunications Index u razdoblju 01.01.2008. - 31.12.2008.

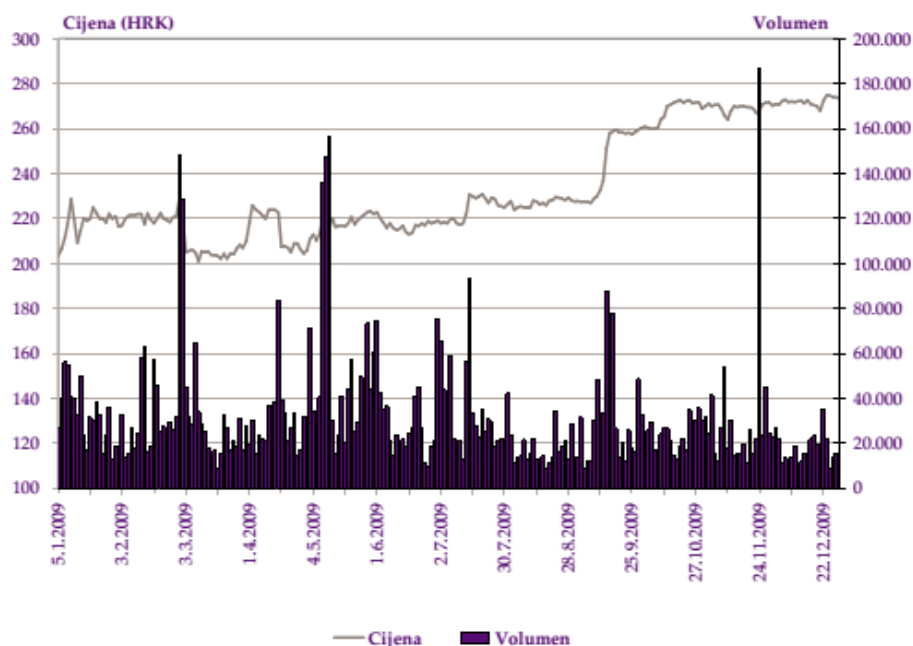
Izvor: <http://www.t.ht.hr/odnosi-s-investitorima/financijska-izvjesca/#section-nav> (25.08.2016.)

Prema podacima sa službene stranice Zagrebačke burze, dionice T-HT-a završile su 2008. godinu na razini od 199,22 HRK, što predstavlja smanjenje od 43,5% u odnosu na zadnju cijenu na posljednji dan trgovanja u 2007. godini, koja je iznosila 352,75 HRK. Tijekom 2008. dionice su dosegle najvišu zadnju cijenu od 351,75 HRK i najnižu zadnju cijenu od 190,35 HRK. T-HT-ova dionica bila je dionica kojom se najviše trgovalo na Zagrebačkoj burzi u 2008. godini, sa 2,4 milijarde kuna prometa, što predstavlja 13,5 % ukupne vrijednosti protrgovanih dionica na Zagrebačkoj burzi u 2008. godini. Na dan 31.12.2008. godine T-HT je bio najveća kompanija na Zagrebačkoj burzi, s tržišnom kapitalizacijom od 16,3 milijarde kuna (2,2 milijarde eura), što predstavlja 11,5% vrijednosti ukupnog tržišta.²¹

„Nakon loše 2008. godine, promet na Zagrebačkoj burzi opet se prepolovio u **2009**. Rastuća nezaposlenost, povećanje poreza, novi nameti, kriza u Vladi, sve je to utjecalo na povjerenje investitora. Međutim, najveći broj najlikvidnijih dionica zabilježio je veliki rast cijene a među njima i HT +37,8%, te su drugu godinu za redom nadmašile CROBEX za više od 20 postotnih bodova.“²²

²¹ <http://zse.hr/default.aspx?id=10006&dionica=HT-R-A> (25.08.2016.)

²² <http://www.t.ht.hr/odnosi-s-investitorima/financijska-izvjesca/#section-nav> (25.08.2016.)

Graf 3: Kretanje cijene dionice HT-a u 2009. godini

Izvor: <http://zse.hr/default.aspx?id=178&yr=2009> (15.09.2016.)

Prema informacijama sa službene stranice Zagrebačke burze, dionice T-HT-a završile su 2009. godinu na razini od 274,50 HRK u odnosu na 199,22 HRK – cijenu kojom su dionice završile 2008. godinu. Dionice su dosegle najvišu zadnju cijenu od 274,95 HRK i najnižu zadnju cijenu od 201,03 HRK (graf 3).

Oznaka	Izdavatelj	Promet (HRK)	Udjel (%)	Kumulativ (%)
1	HT-R-A HT d.d.	1.760.154.127	23,7	23,7
2	ATPL-R-A Atlantska plovidba d.d.	1.039.084.174	14,0	37,7
3	IGH-R-A Institut IGH d.d.	524.099.896	7,0	44,7
4	DLKV-R-A Dalekovod d.d.	492.498.368	6,6	51,3
5	INGR-R-A Ingra d.d.	299.504.533	4,0	55,4
6	ADRS-P-A Adris grupa d. d.	276.446.131	3,7	59,1
7	INA-R-A Ina d.d.	218.006.270	2,9	62,0
8	JDPL-R-A Jadroplov d.d.	206.934.165	2,8	64,8
9	ERNT-R-A Ericsson Nikola Tesla d.d.	196.205.174	2,6	67,4
10	PTKM-R-A Petrokemija d.d.	169.580.240	2,3	69,7
	Ostali	2.251.811.072	30,3	100,0
	Ukupno	7.434.324.152		

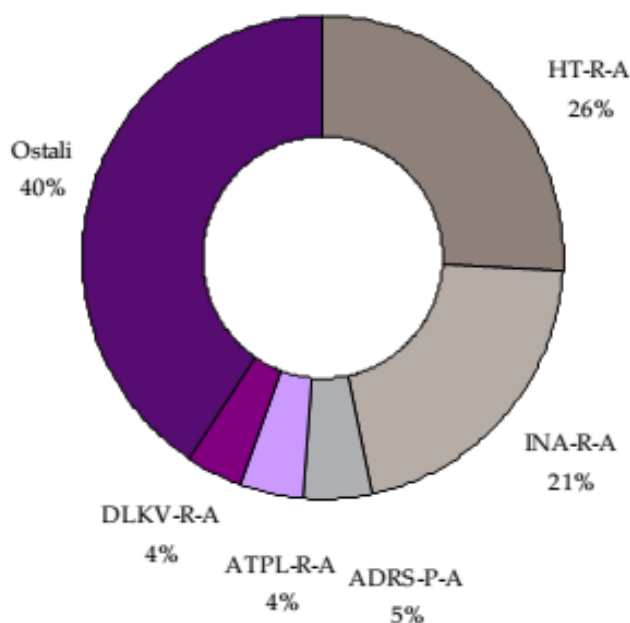
Tablica 1: Dionice s najvećim prometom u 2009. godini

Izvor: <http://zse.hr/default.aspx?id=178&yr=2009> (15.09.2016.)

T-HT-ova dionica je opet bila dionica kojom se najviše trgovalo na Zagrebačkoj burzi, sa skoro 1,8 milijardi kuna prometa, što predstavlja 23,7% ukupne vrijednosti protrgovanih dionica na Zagrebačkoj burzi u 2009. godini (tablica 1).²³

Prema godišnjim izvješćima iz 2010. godine promet na Zagrebačkoj burzi je u **2010.** ponovno pao za 22,3%. Dionice T-HT-a gotovo su pratile indeks, završivši godinu s cijenom od 288,71 HRK što predstavlja porast od 5,2% u odnosu na 274,50 HRK kojom su dionice završile 2009. godinu. Dionice su u 2010. godini dosegle najvišu zadnju cijenu od 332,84 HRK i najnižu zadnju cijenu od 253,10 HRK.²⁴

Prema podacima Zagrebačke burze, T-HT-ova dionica je opet bila dionica kojom se najviše trgovalo na Zagrebačkoj burzi s prometom od 1,5 milijardi kuna, što predstavlja 25,8% vrijednosti dionica s kojima se trgovalo na Zagrebačkoj burzi u 2010. što dokazuje i sljedeća struktura prometa dionicama (slika 7).²⁵

Slika 7: Struktura prometa dionicama u 2010. godini

Izvor: <http://zse.hr/default.aspx?id=178&yr=2010> (15.09.2016.)

²³ <http://zse.hr/default.aspx?id=10006&dionica=HT-R-A> (15.09.2016.)

²⁴ <http://www.t.ht.hr/odnosi-s-investitorima/financijska-izvjesca/#section-nav> (15.09.2016.)

²⁵ <http://zse.hr/default.aspx?id=178&yr=2010> (15.09.2016.)

„Globalna nesigurnost i promjenjivost tržišta prevladavali su tijekom **2011.** uz, između ostalog, sve veće državne proračunske manjkove, dužničku krizu u Eurozoni, opći pad povjerenja potrošača, socijalne nemire te usporavanje gospodarstava Azije i Južne Amerike.“²⁶

	Najviša	Najniža	Zadnja	Datum zadnje	Promjena cijene (%)	Volumen	Promet	Tržišna kapitalizacija
Službeno tržište								
ADPL-R-A	152,00	96,80	101,49	30.12.2011	-13,3	1.132.374	134.818.736	426,2
ATGR-R-A	829,50	485,01	500,00	29.12.2011	-37,9	210.102	137.789.299	1.667,2
CROS-P-A	6.290,00	3.910,00	3.910,00	14.12.2011	-26,9	600	3.298.294	34,2
CROS-R-A	6.299,00	3.800,00	4.000,00	30.12.2011	-23,9	1.434	7.658.968	1.230,4
DLKV-R-A	337,00	123,98	129,00	30.12.2011	-50,2	820.822	197.894.098	369,9
HT-R-A	315,99	224,05	242,00	30.12.2011	-16,2	4.667.944	1.262.587.846	19.817,0

Tablica 2: Pregled trgovine dionicama na službenom tržištu 2011. godine

Izvor: <http://zse.hr/default.aspx?id=178&yr=2011> (15.09.2016.)

Prema podacima iz 2011. godine sa Zagrebačke burze, na kraju godine cijena dionice T-HT-a iznosila je 242,00 HRK, niže 16,2% u odnosu na 288,71 HRK na kraju 2010. godine što predstavlja neznatno bolje ostvarenje od CROBEX-a. Najviša cijena tijekom godine bila je 315,99 HRK, a najniža 224,05 HRK.²⁷

	Oznaka	Izdavatelj	Promet (HRK)	Udjel (%)	Kumulativ (%)
1	HT-R-A	Hrvatski Telekom d.d.	1.262.587.846	24,1	24,1
2	INA-R-A	Ina d.d.	729.588.788	13,9	38,1
3	BLJE-R-A	Belje d.d. Darda	234.451.111	4,5	42,5
4	ADRS-P-A	Adris grupa d. d.	227.941.602	4,4	46,9
5	DLKV-R-A	Dalekovod d.d.	197.894.098	3,8	50,7
6	INGR-R-A	Ingra d.d.	192.026.870	3,7	54,4
7	ERNT-R-A	Ericsson Nikola Tesla d.d.	174.948.784	3,3	57,7
8	ATGR-R-A	Atlantic grupa d.d.	137.789.299	2,6	60,3
9	ADPL-R-A	AD plastik d.d.	134.818.736	2,6	62,9
10	KORF-R-A	Valmar Adria Holding d.d.	134.725.095	2,6	65,5
		Ostali	1.806.420.147	34,5	100,0
		Ukupno	5.233.192.378		

Tablica 3: Dionice s najvećim prometom u 2011. godini

Izvor: <http://zse.hr/default.aspx?id=178&yr=2011> (15.09.2016.)

²⁶ <http://www.t.ht.hr/odnosi-s-investitorima/financijska-izvjesca/#section-nav> (15.09.2016.)

²⁷ <http://www.t.ht.hr/odnosi-s-investitorima/financijska-izvjesca/#section-nav> (15.09.2016.)

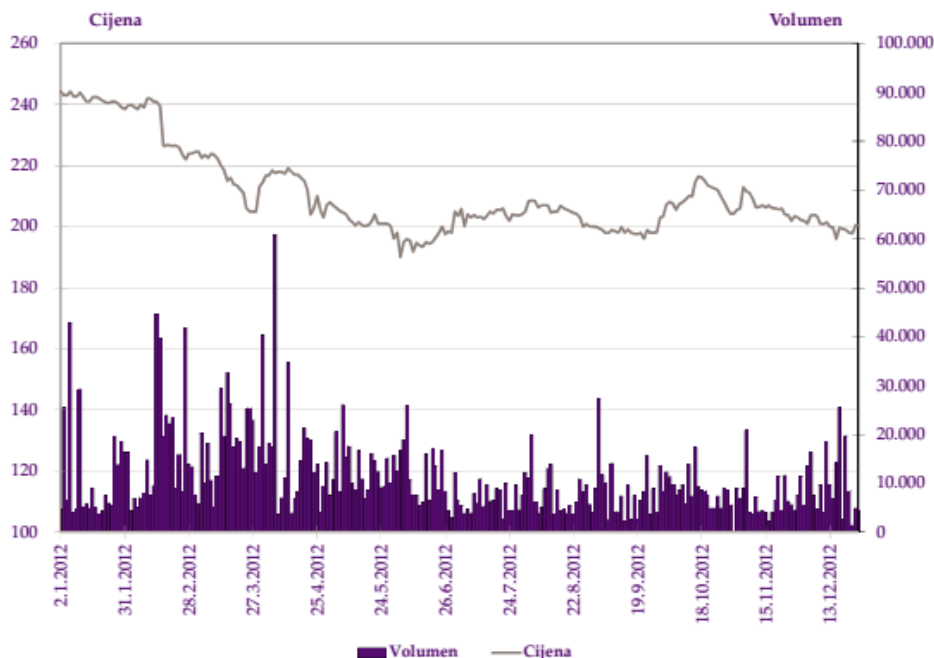
Ako je promet bio oko 15% niži nego u 2010., T-HT-ova dionica opet je bila dionica kojom se najviše trgovalo na Zagrebačkoj burzi s prometom od gotovo 1,3 milijarde kuna, što je predstavljalo 24,1% vrijednosti dionica s kojima se trgovalo na Zagrebačkoj burzi u 2011.²⁸

Prema informacijama sa službene stranice Zagrebačke burze iz **2012.** godine, to je bila još jedna godina obilježena globalnom nesigurnošću i promjenjivošću tržišta kapitala. Cijena dionice pala je za 18,5% na 197,20 HRK. Najviša cijena dionice u godini iznosila je 244,50 HRK u odnosu na najnižu cijenu od 190,04 HRK (graf 4). Iako joj se promet trgovanja smanjio za 52,5% u odnosu na prošlu godinu, dionica T-HT ponovno je bila dionica kojom se najviše trgovalo na Zagrebačkoj burzi, s gotovo 600 milijuna kuna prometa, što je predstavljalo 20,6% ukupne trgovine na Zagrebačkoj burzi prema vrijednosti dionica u 2012. (tablica 4)²⁹.

	Oznaka	Izdavatelj	Promet (HRK)	Udjel (%)	Kumulativ (%)
1	HT-R-A	Hrvatski Telekom d.d.	599.892.872	20,6	20,6

Tablica 4: Dionica s najvećim prometom u 2012. godini

Izvor: <http://zse.hr/default.aspx?id=178&yr=2012> (15.09.2016.)

Graf 4: Kretanje cijene dionice HT-a u 2012. godini

Izvor: <http://zse.hr/default.aspx?id=178&yr=2012> (15.09.2016.)

²⁸ <http://zse.hr/default.aspx?id=178&yr=2011> (15.09.2016.)

²⁹ <http://zse.hr/default.aspx?id=178&yr=2012> (15.09.2016.)

Prema informacijama sa službene stranice Zagrebačke burze, početkom **2013.** godine pojavilo se optimistično raspoloženje potaknuto u prvome redu očekivanim prilikama nakon pristupanja Hrvatske EU-u 1. srpnja. Dionice T-HT-a su završile godinu na 176,65 HRK, što predstavlja smanjenje od 10,4% u odnosu na zadnji dan trgovanja u 2012, a najviša cijena dionice u godini iznosila je 220,50 HRK u odnosu na najnižu cijenu od 165,60 HRK. T-HT-ova dionica opet je bila dionica kojom se najviše trgovalo na Zagrebačkoj burzi s prometom od gotovo 530 milijuna kuna, što predstavlja 19,4% ukupne vrijednosti dionica s kojima se trgovalo na Zagrebačkoj burzi u 2013.³⁰

Opseg trgovanja dionicama u **2014.** godini ostao je na jednakoj razini, dok je CROBEX, glavni lokalni dionički indeks, bio za 2,7% niži na kraju godine (tablica 5).

	Najviša	Najniža	Zadnja	Promjena (%)	Promet
Dionički indeksi					
CROBEX®	1.938,71	1.661,36	1.745,44	-2,7%	1.804.747.209
CROBEX10®	1.112,34	936,84	1.007,14	1,2%	1.444.542.516
CROBEXplus®	1.025,51	850,36	940,18	-4,8%	1.992.693.604
CROBEXindustrija®	1.127,67	792,55	910,74	-17,7%	469.982.033
CROBEXkonstrukt®	795,43	465,98	499,03	-36,6%	52.259.833
CROBEXnutris®	902,77	759,62	805,73	-8,4%	446.365.383
CROBEXtr®	1.121,60	935,91	1.009,78	0,6%	1.804.747.209
CROBEXtransport®	1.433,23	1.143,50	1.262,35	7,9%	133.503.013
CROBEXturist®	2.244,57	1.142,14	2.068,44	79,1%	187.993.476

Tablica 5: Indeksi u 2014. godini

Izvor: <http://zse.hr/default.aspx?id=178&yr=2014> (15.09.2016.)

Dionica T-HT na kraju je godine bila na 150,50 HRK, što je bilo 14,8% manje u odnosu na zadnju cijenu dionice na kraju 2013. od 176,65 HRK. Najviša cijena dionice u godini iznosila je 176,95 HRK u odnosu na najnižu cijenu od 141,15 HRK. T-HT-ova dionica opet je bila dionica kojom se najviše trgovalo na Zagrebačkoj burzi s prometom od 507 milijuna kuna, što predstavlja 18,8% ukupne vrijednosti dionica s kojima se trgovalo na Zagrebačkoj burzi u 2014.³¹

³⁰ <http://zse.hr/?id=10006&dionica=HT-R-A> (15.09.2016.)

³¹ <http://zse.hr/?id=10006&dionica=HT-R-A> (15.09.2016.)

„Godina **2015.** bila je godina globalnih nesigurnosti i nestabilnosti tržišta kapitala, obilježena snažnom korekcijom vrijednosti tijekom trećeg tromjesečja, uglavnom kao rezultat zabrinutosti oko gospodarskog rasta Kine, rasta kamatnih stopa i kretanja cijena nafte. Većina je najvažnijih indeksa na kraju godine bila u crvenom.“ Dionica HT-a na kraju godine bila je na 144.40 HRK, što je 4.1% manje u odnosu na zadnju cijenu dionice na kraju 2014. od 150.50 HRK. Najviša cijena dionice u godini iznosila je 170.00 HRK u odnosu na najnižu cijenu od 139.00 HRK. HT-ova dionica opet je bila dionica kojom se najviše trgovalo na Zagrebačkoj burzi s prometom od 352 milijuna kuna, što je predstavljalo 14.7% ukupne vrijednosti dionica kojima se trgovalo na Zagrebačkoj burzi u 2015.³²

Prema podacima sa službene stranice Zagrebačke burze, u prvom polugodištu **2016.** godine dionica Hrvatskog telekoma bila je dionica s najvećim prometom odnosno dionica s kojom se najviše trgovalo na Zagrebačkoj burzi i to s prometom od 162 milijuna kuna, što predstavlja 21,1% ukupne trgovine na Zagrebačkoj burzi prema vrijednosti dionica u prvom polugodištu 2016. godine (tablica 6).

	Oznaka	Izdavatelj	Promet (HRK)	Udjel (%)	Kumulativ (%)
1	HT-R-A	HT d.d.	161.478.874	21,1	21,1

Tablica 6: Dionica s najvećim prometom u prvom polugodištu 2016. godine

Izvor: <http://zse.hr/default.aspx?id=178&yr=2016> (15.09.2016.)

Na dan 31.08.2016. godine zadnja cijena bila je 147,00 HRK, odnosno 2,09% više u odnosu na zadnju cijenu u 2015. godini. Ovo je ujedno i najviša cijena u kolovozu, dok je najniža bila 141,51 HRK (tablica 7).³³

	Najviša	Najniža	Zadnja	Datum zadnje	Promjena cijene (%)	Volumen	Promet	Tržišna kapitalizacija
Službeno tržište								
ADPL-R-A	121,99	112,00	121,85	31.8.2016	9,28	9.494	1.112.393	511,7
ATGR-R-A	824,00	814,01	822,00	31.8.2016	0,98	3.967	3.249.873	2.740,8
CROS-R-A	5.500,00	5.250,00	5.250,00	19.8.2016	-4,55	82	431.050	2.210,0
DLKV-R-A	13,55	12,92	13,20	31.8.2016	-2,00	127.938	1.685.635	326,3
GRNL-R-A	141,97	110,00	141,97	31.8.2016	0,00	943	117.404	270,0
HPB-R-A	590,00	551,10	573,00	31.8.2016	-4,34	789	453.312	1.160,1
HT-R-A	147,00	141,51	147,00	31.8.2016	2,09	174.974	25.107.877	12.037,6

Tablica 7: Pregled trgovine dionicama na službenom tržištu u prvom polugodištu 2016. godine

Izvor: <http://zse.hr/default.aspx?id=178&yr=2016> (15.09.2016.)

³² <http://www.t.ht.hr/odnosi-s-investitorima/financijska-izvjesca/#section-nav> (15.09.2016.)

³³ <http://zse.hr/default.aspx?id=10006&dionica=HT-R-A> (15.09.2016.)

4.3. Važnost Zagrebačke burze za poslovanje HT-a

„U razvijenim tržišnim gospodarstvima sasvim je uobičajeno postojanje više regionalnih i jedne središnje, nacionalne burze. U Hrvatskoj postoji Zagrebačka burza (Zagreb Stock Exchange – ZSE).“³⁴

Prema Orsagu, za poslovanje poduzeća, pa tako i HT-a, je od iznimne važnosti kotiranje na burzi prvenstveno zbog mogućnosti bržeg rasta te boljeg položaja na tržištu. Kotiranjem na Zagrebačkoj burzi HT ima veću sposobnost nabavljanja dodatnog kapitala te bolju mogućnost ostvarenja bankovnog kredita uz bolje uvjete nego poduzeća bez kotacije.

Vlastiti kapital nužan je preduvjet postojanja, rasta, razvoja i održavanja poslovanja svakog poduzeća, pa tako i za HT d.d. Njegova veličina, između ostalog, predstavlja garancije kreditorima. Kako se ne bi formiranje dodatne vlasničke glavnice ograničilo samo na interno financiranje, odnosno samofinanciranje, potrebni su putevi i metode eksternog formiranja dodatne vlasničke glavnice poduzeća. Formalno tržište kapitala rješava taj problem za velika, javna dionička društva. Za manja javna dionička društva to se pokušava riješiti kroz formiranje formalnog dilerskog tržišta ili kroz formiranje formalnih kotacija na burzama.³⁵

Otvaranjem društva prema cjelokupnoj investicijskoj javnosti pa tako i uvrštavanje dionica HT-a na Zagrebačku burzu ostvaruje se i temeljna poslovna prednost financiranja emisijom vrijednosnih papira - sposobnost privlačenja najvećih svota kapitala uz najniže troškove. Na taj način izlaženjem u javnost dioničko društvo osigurava alternativu povećanja vlasničke glavnice samofinanciranjem.

Izlaženje u javnost ima i značajne marketinške prednosti. Jedan je od oblika promocije proizvoda i poslovnih aktivnosti društva koje postaje javno.

Konačno, izlaženjem u javnost poduzeće podiže svoj poslovno-financijski profil. Stvara i određene prednosti za privlačenje kvalitetnog osoblja. Može se lakše privući kvalitetnije osoblje i vrhunski menadžment.³⁶

³⁴ Alajbeg D., Bubaš Z., Vodič kroz hrvatsko tržište kapitala za građane, Zagreb, 2001., str. 15.

³⁵ Orsag S., Vrijednosni papiri, Sarajevo, 2003.

³⁶ Orsag S., Vrijednosni papiri, Sarajevo, 2003.

5. ZAKLJUČAK

Tržište kapitala je mjesto na kojem se susreću ponuda i potražnja kapitala. U Hrvatskoj postoji Zagrebačka burza kao organizirano tržište na kojemu, u skladu sa strogo propisanim pravilima, kupci i prodavatelji trguju vrijednosnim papirima.

Postojanje burze važno je za gospodarski razvoj jer je to mjesto gdje se provodi transparentna prodaja vrijednosnih papira. Svatko može trgovati pod jednakim uvjetima i nema privilegiranih. Državni organi brinu da se sve odvija po pravilima i u zaštitu investitora.

Poduzeće poput HT-a oslanja se na mnoge prednosti koje ostvaruje uvrštavanjem na Zagrebačku burzu, a neke od temeljnih su ostvarivanje boljeg položaja te mogućnost bržeg razvoja. Također kotiranjem na Zagrebačkoj burzi imaju sposobnost nabavljanja dodatnog kapitala kao i ostvarenje bankovnog kredita uz bolje uvjete.

HT d.d. navodi da je uvijek poslovao s punom odgovornošću prema svojim dioničarima, velik interes privatnih i institucionalnih ulagača tijekom inicijalne javne ponude dionica, a posebice interes

hrvatskih građana, dodatno je motivirao i potaknuo sve zaposlenike T-HT-a da nastave s jačanjem njegovog tržišnog pozicioniranja.

Dionice HT-a jedne su od najlikvidnijih dionica na Zagrebačkoj burzi.

LITERATURA

1. Alajbeg, D., Bubaš, Z. (2001.): Vodič kroz hrvatsko tržište kapitala za građane, Institut za javne financije, Zagreb.
2. Bodie, Z., Kane, A., Marcus, A. J. (2006.): Počela ulaganja, Zagreb
3. Đurđević, S., Dumančić, Lj., Tolušić, M. (2006.): Dioničarsko gospodarstvo, Školska knjiga, Zagreb.
4. Foley, B. J. (1998.): Tržište kapitala, MATE, Zagreb
5. Gašparović, A. (2001.): Tržište kapitala u Republici Hrvatskoj, zakonodavni i institucionalni okvir, Zagreb
6. Orsag S. (2003.): Vrijednosni papiri, Sarajevo
7. Orsag S., Dedi L., (2014.): Tržište kapitala, Zagreb
8. Pojatina, D. (2000.): Tržište kapitala, Split

Internet izvori:

<https://hr.wikipedia.org>

<http://www.moj-bankar.hr>

<http://www.hanfa.hr>

<http://www.sabor.hr>

<http://www.skdd.hr>

<http://www.hroug.hr>

<http://zse.hr>

<http://www.t.ht.hr>

<http://www.poslovni.hr>

<http://limun.hr>

<http://www.mojnovac.net>

POPIS TABLICA, GRAFIKONA I SLIKA

Popis tablica:

Tablica 1: Dionice s najvećim prometom u 2009. godini.....	17
Tablica 2: Pregled trgovine dionicama na službenim tržištu 2011. godine.....	19
Tablica 3: Dionice s najvećim prometom u 2011. godini.....	19
Tablica 4: Dionica s najvećim prometom u 2012. godini.....	20
Tablica 5: Indeksi u 2014. godini.....	21
Tablica 6: Dionica s najvećim prometom u prvom polugodištu 2016. godine.....	22
Tablica 7: Pregled trgovine dionicama na službenim tržištu u prvom polugodištu 2016. godine.....	22

Popis grafikona:

Graf 1: Kretanje cijene dionice T-HT u razdoblju 4.10.2007. - 31.12.2007.....	15
Graf 2: Dionica i GDR T-HT-a u odnosu na CROBEX i Dow Jones Europe Stoxx Telecommunications Index u razdoblju 01.01.2008. - 31.12.2008.....	16
Graf 3: Kretanje cijene dionice HT-a u 2009. godini.....	17
Graf 4: Kretanje cijene dionice HT-a u 2012. godini.....	20

Popis slika:

Slika 1: Struktura tržišta kapitala.....	8
Slika 2: ZSE Monitor.....	11
Slika 3: Sastav indeksa CROBEX.....	12
Slika 4: Sastav indeksa CROBEX10.....	12
Slika 5: Prikaz top dioničara HT-a.....	15
Slika 6: Prikaz trgovanja dionicama HT-a u razdoblju 01.10.2007. - 31.10.2007.....	16
Slika 7: Struktura prometa dionicama u 2010. godini.....	20

SAŽETAK

Tržište kapitala je tržište dugoročnih vrijednosnih papira, od kojih su najznačajnije dionice i obveznice. Burza omogućuje susret ponude i potražnje kapitala, te formiranje cijena. Trgovina na burzi odvija se uz pomoć burzovnih posrednika. To su brokeri ili mešetari.

U Hrvatskoj se na Zagrebačkoj burzi trguje vrijednosnim papirima. Kretanje cijena dionica pokazuje indeks CROBEX, a kretanje cijena obveznica indeks CROBIS.

HT d.d. je tržišni lider u svim segmentima telekomunikacijskih usluga na hrvatskom tržištu. HT Grupa pruža usluge nepokretne i pokretne telefonije. Od listopada 2007. godine HT kotira na Zagrebačkoj i Londonskoj burzi.

Ključne riječi: tržište kapitala, burza, HT d.d.

SUMMARY

The capital market is place of long-term securities, where the stocks and bonds are the most important. Exchange enables meeting the supply and demand of capital, and forming the price. Trade on the stock exchange takes place with the help of stock market intermediaries. These are brokers.

In Croatia, the Zagreb Stock Exchange trades securities. The movement of share prices shows CROBEX, and the movement in bond prices index CROBIS.

HT Inc. is the market leader in all segments of telecommunications services on the Croatian market. HT Group provides fixed and mobile telephony. Since October 2007 HT is listed on the Zagreb and London Stock Exchange.

Keywords: capital market, stock exchange, HT dd